

ביסוי ראש לנשים [ג'] - רמת הביסוי

דאורייתא קלתה שפיר דמי, דת יהודית
אפילו קלתה נמי אסור.

א כתובות עב.

וז"ל רש"י במהדורא קמא קלתה סל שמנחת את פלכה צו
ומניחתו על ראשה כשהיא פרועת ראש אפילו קלתה נמי לא
משום לניעות דאי אפשר שלא יראו פערותיה בין הנסכים.

לפניו לא נאמר רש"י שפיר דמי

ב רש"י בשיטה מקובצת שם

סל שיך לו מלמטה בית קיבול
להולמו בראשו ובית קיבול
מלמעלה לתת צו פלך פשתן.

ז רש"י שם

ואיזו היא דת יהודית? הוא מנהג הצניעות שנהגו
בנות ישראל... יוצאה לשוק או למבוי מפולש,
וראשה פרוע ואין עליה רדיד ככל הנשים, אף
ששערה מכוסה במטפחת.

י רמב"ם שם, שם, יב

ואלו הן הדברים שאם עשת אחד
מהן עברה על דת משה? יוצאה
בשוק ושער ראשה גלוי...

ט רמב"ם, אישות, כ"ד, יא

קצת שיערה מבחוץ מתחת הכיפה, הוי דת יהודית.
יא ר' יהונתן מלוניל, בכתובות עב.

לפניו לא נאמר רש"י שפיר דמי

פירש הראב"ד ז"ל... ושיער היוצא מחוץ לצמתה, שאינו מתכסה, אין חוששים להם מפני שהוא רגיל בהם ולא טריד...

יב רשב"א ברכות כד.

אשר לומר ולסבך אין ראוי - על דעתו לא יגיד על האדם
אין ראוי לומר סתם על אדם אחר?

שער של אשה שדרכה לכסותו, אסור לקרות כנגדו. הגה: אפי' אשתו, אבל בתולות שדרכן לילך פרועות הראש, מותר. הגה: וה"ה השערות של נשים, שרגילין לצאת מחוץ לצמתן (ב"י בשם הרשב"א).

על דעתו לא יגיד על אדם אחר?

יג שר"ע ורמ"א, ע"ה, ב

אם יש לחוש לאלו הנשים שנהגו לגלות שערן מחוץ לצמתן להתנאות בו? תשובה איברא דאין בית מיחוש לאותו שער כלל כיון שנהגו לגלותו ואפילו לק"ש... וכתב הרשב"א ז"ל... פי' הראב"ד ז"ל... ושערה חוץ לצמתה שאינו מתכסה אין חוששין להם מפני שהוא רגיל בהם ולא טריד... ובואו נצווה על אלו האוסרים אותו שער לאשה בתוך ביתה...

ה

שמלבד כובע שעל ראשה עוד יש לה צמת בגד המצמצם השער שלא יבצבצו לחוץ, ומ"מ אותן מעט שא"א לצמצם כתב רשב"א שהיוצאים מהצמות אינם ערוה... הכלל היוצא כל שום שער בשום מקום בראש ופדחת בנשואה אפילו בחדרה ערוה היא...

ו

טז שר"ת מהר"ם אל-אשקר ל"ה

בגילוי מקצת מהשערות ובביתה שהחמיר החת"ס... בשער, שמה שהוא נחשב מקום מכוסה שנעשה מזה ערוה הוא האיסור, דהא בתולות אין מכסות וכן בביתה אינה צריכה לכסות, לכן אף שעכ"פ נחשבו כל השערות מקום המכוסה... אין להחשיב ערוה בפחות מטפח... ולכן מדינא, אף שמן הראוי שיחמירו הנשים לכסות, כדסובר החת"ס, הואיל ויצא מפומיה דגאון גדול כמותו... אבל פשוט שאלו הרוצות [להקל] אין להחשיבן לעוברות על דת יהודית ח"ו, ואין להימנע אפילו לתלמיד חכם וירא שמיים מלישא אישה כזו, אם היא יראת שמיים ומדקדקת במצוות ובעלת מידות. אבל השיעור הוא רק בערך ב' אצבעות בגובה משום שהפנים הוא רק בערך ב' טפחים ויהיה בצירוף פחות מטפח. ויותר מזה אסור...

ה

יז שר"ת חת"ס, א"ה, ל"ו

ר"ל שמלבד כובע שעל ראשה יש לה צמת והוא בגד המצמצם השער שלא יצאו לחוץ ואותו מעט שא"א לצמצם ויוצא מהצמת ע"ז מקיל הרשב"א [נתתם סופר סימן ל"ו ע"ש]. ובזוהר פרשה נשא החמיר מאוד שלא יתראה שום שער מאשה דגרמא מסכנותא לביתא וגרמא לבנהא דלא יתחשבון בדרא וסטרא אחרא לשרות בביתא וכ"ש אם הולכות בשוקא כך ע"כ בעאי איתתא דאפילו קורות ביתה לא יחמוץ שיערה חדא מרישאה ואי עבדית כן מה כתיב בניך כשתילי זיתים מה זית וכי' בנהא יסתלקון בחשובין על שאר בני עלמא ולא עוד אלא דבעלה מתברך בכל ברכאן דלעילא וברכאן דלתתא בעותרא בבנין ובני בנין עכ"ל בקיצור וכתב המ"א דראוי לנהוג כהזוהר ובימא איתא במעשה דקמחית בזכות הצניעות היתירה שהיתה בה שלא ראו קורות ביתה אמרי חלוקה יצאו ממנה כהנים גדולים...

טז מ"ב ע"ה, ס"ק יד

יז שר"ת אג"מ, אבה"ע, ח"א נ"ח